

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET MALIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 8402/17)

PRESUDA

STRASBOURG

22. travnja 2021.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Malić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Erik Wennerström,

Lorraine Schembri Orland, *suci*,

i Attila Teplán, *vršitelj dužnosti zamjenika tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 8402/17) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Karlo Malić („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 20. siječnja 2017.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovoru u pogledu navodnog nedostatka nepristranosti suda, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 23. ožujka 2021. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Zahtjev se odnosi na navodni nedostatak nepristranosti sutkinje drugostupanjskog suda, čiji je suprug bio zaposlen kod tuženika u predmetu podnositelja zahtjeva.

ČINJENICE

OKOLNOSTI PREDMETA

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1958. godine i živi u Puli. Zastupao ga je g. E. Kulenović, odvjetnik iz Pule.

3. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Dana 16. veljače 1998. podnositelj zahtjeva podnio je Općinskom sudu u Puli tužbu protiv Grada Pule radi utvrđenja prava vlasništva dosjelošću i izdavanja tabularne isprave.

5. Nakon što je postupak u nekoliko navrata vraćen na ponovno odlučivanje te je u konačnici ponovljen, dana 21. rujna 2012. Općinski sud u Puli djelomično je prihvatio podnositeljev tužbeni zahtjev.

6. Dana 3. veljače 2014. Županijski sud u Puli, zasjedajući u vijeću u sastavu sudaca M.Š., predsjednice, M.T.S., sutkinje izvjestiteljice, i I.R.-a, prihvatio je žalbu tuženika i u cijelosti je odbio podnositeljev tužbeni zahtjev.

7. Dana 21. ožujka 2014. podnositelj zahtjeva podnio je izvanrednu reviziju prigovarajući, *inter alia*, činjenici da je sutkinja M.T.S. postupala kao sutkinja izvjestiteljica u njegovu predmetu, a njezin suprug D.S., bio je

zaposlen kod tuženika Grada Pule na radnom mjestu voditelja Odsjeka za informatiku u Upravnom odjelu za financije i opću upravu. Pozvao se na raniju odluku Vrhovnog suda kojom je taj sud ukinuo presudu u situaciji u kojoj je predsjednica žalbenog vijeća sudjelovala u odlučivanju u predmetu u kojem je sudjelovao odvjetnik kod kojeg je njezin sin bio zaposlen kao odvjetnički vježbenik.

8. U odgovoru je tuženik objasnio da je D.S. inženjer računarstva i informatike i da ni na koji način nije povezan s poslovima pravnog zastupanja Grada Pule. Dodao je da uprava Grada Pule ima 186 zaposlenika i da osoblje Odsjeka za informatiku ne obavlja nikakve administrativne poslove.

9. Dana 10. ožujka 2015. Vrhovni sud Republike Hrvatske proglasio je reviziju podnositelja zahtjeva nedopuštenom. Kad je riječ o prigovoru podnositelja zahtjeva zbog nedostatka nepristranosti, sud je naveo da se njegova ranija odluka na koju se pozvao podnositelj ne može primijeniti na podnositeljev predmet jer nije riječ o istoj ili sličnoj činjeničnoj situaciji.

10. Dana 14. srpnja 2016. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva utvrdivši, *inter alia*, da:

„... okolnosti koje navodi podnositelj, u konkretnom slučaju, nisu okolnosti koje bi same po sebi dovele u sumnju nepristranost sutkinje drugostupajnskog suda.”

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR

11. Mjerodavno domaće pravo i praksa sažeti su u predmetu *Ramljak protiv Hrvatske* (br. 5856/13, stavci 13. – 21., 27. lipnja 2017.).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

12. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da Županijski sud u Puli nije bio nepristran jer je u žalbenom vijeću sudjelovala sutkinja M.T.S. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično ... ispita njegov slučaj.”

A. Dopuštenost

13. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

14. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da financijska sredstva za uzdržavanje obitelji sutkinje M.T.S. ovise o Gradu Puli. Da je u njegovu predmetu bilo odlučeno u njegovu korist, suprug sutkinje mogao je dobiti otkaz ili biti spriječen u napredovanju u karijeri, što bi imalo ozbiljne posljedice za njihovu obitelj. Sutkinja M.T.S. stoga nije mogla biti nepristrana pri odlučivanju u njegovu predmetu.

15. Vlada je tvrdila da je prigovor podnositelja zahtjeva nerealan. Suprug sutkinje M.T.S. inženjer je zaposlen na radnom mjestu voditelja Odsjeka za informatiku Grada Pule i ni na koji način nije povezan s poslovima pravnog zastupanja tog subjekta pred domaćim sudovima. On je javni službenik i zaposlen je na radnom mjestu višeg stupnja sigurnosti te stoga nije mogao dobiti otkaz. Stoga nema dokaza da je sutkinja M.T.S. bila u bilo kakvom podređenom položaju u odnosu na tuženika u postupku. Konačno, Vlada je istaknula da su i Vrhovni sud i Ustavni sud detaljno ispitali prigovor podnositelja zahtjeva o nedostatku nepristranosti.

2. Ocjena Suda

16. Mjerodavna načela Konvencije koja se odnose na nepristranost sudova sažeta su u predmetu *Morice protiv Francuske* ([VV], br. 29369/10, stavci 73. – 78., 23. travnja 2015.).

17. Sud na početku primjećuje da podnositelj zahtjeva nije tvrdio da je postojala bilo kakva osobna pristranost sutkinje M.T.S. i da ništa ne upućuje na postojanje takve pristranosti. Stoga smatra da u ovom predmetu nije riječ o njezinoj osobnoj pristranosti te je, prema tome, njegova zadaća ocijeniti mogu li se sumnje podnositelja zahtjeva o nedostatku nepristranosti te sutkinje smatrati objektivno opravdanima.

18. U tom smislu čak i vanjski dojam može biti od određene važnosti ili, drugim riječima, „ne samo da se pravda mora izvršavati, mora se i vidjeti da se ona izvršava”. Tu je u pitanju povjerenje koje sudovi moraju nadahnjivati u javnosti.

19. Sutkinja M.T.S. zasjedala je u tročlanom vijeću Županijskog suda u Puli koje je odlučivalo u predmetu podnositelja zahtjeva, a njegove bojazni u pogledu nepristranosti te sutkinje proizlazile su iz činjenice da je njezin suprug u relevantno vrijeme bio zaposlen kod tuženika Grada Pule. Iako se nije uvijek tražilo automatsko izuzeće svih sudaca na nacionalnoj razini koji imaju osobne veze sa zaposlenicima stranaka u danom postupku (usporedi *Dorozhko i Pozhaskiy protiv Estonije*, br. 14659/04 i 16855/04, stavak 53., 24. travnja 2008.), priroda tih osobnih veza važna je pri utvrđivanju jesu li bojazni podnositelja zahtjeva bile objektivno opravdane (vidi *Micallef protiv Malte* [VV], br. 17056/06, stavak 102., ECHR 2009; *Mitrov protiv bivše*

jugoslavenske republike Makedonije, br. 45959/09, stavak 54., 2. lipnja 2016.; i *Ramljak protiv Hrvatske*, br. 5856/13, 27. lipnja 2017.).

20. Sud smatra da su sljedeći čimbenici važni za ocjenu pitanja je li postojao nedostatak objektivne nepristranosti sutkinje M.T.S.

21. Kao prvo, sutkinja M.T.S. morala je biti svjesna činjenice da je njezin suprug zaposlen kod Grada Pule kao stranke u dotičnom postupku (usporedi gore citirani predmet *Dorozhko i Pozhaski*, stavak 56.). Međutim, ništa u spisu ne pokazuje da je obavijestila predsjednika suda o tim okolnostima u skladu s člankom 72. Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 11. ove presude). Da je to učinila, sva pitanja u vezi s njezinim sudjelovanjem u predmetu bila bi riješena prije nego što je žalbeni sud odlučio o žalbi (usporedi gore citirani predmet *Ramljak*, stavak 33.).

22. Kao drugo, Sud prihvaća da suprug sutkinje M.T.S. nije osobno zastupao protivnu stranku u predmetu podnositelja. Međutim, u relevantno vrijeme bio je voditelj Odsjeka za informatiku Grada Pule te je stoga s tuženikom nedvojbeno bio usko povezan profesionalnim vezama i bio je u podređenom položaju jer je primao plaću od tog subjekta.

23. Kao treće, iako nije moguće utvrditi točan utjecaj sutkinje M.T.S. na ishod žalbe koju je podnio Grad Pula jer je Županijski sud u Puli u predmetu odlučivao na zatvorenoj sjednici, Sud primjećuje da je sutkinja M.T.S. bila sutkinja izvjestiteljica u predmetu podnositelja zahtjeva. S obzirom na važnost dojma koji se ostavlja, ne može se reći da podnositelj zahtjeva nije imao razloga vjerovati da je imala važnu ulogu u donošenju presude na njegovu štetu; te je nepristranost Županijskog suda u Puli stoga bila podložna stvarnoj sumnji (usporedi gore citirani predmet *Morice*, stavak 89.). Sud nadalje primjećuje da Županijski sud u Puli ima petnaest sudaca u svom građanskom odjelu i da ništa ne ukazuje na to da postoje bilo kakve praktične poteškoće u pronalaženju zamjene za sutkinju M.T.S. među ostalim sucima (usporedi *Golubović protiv Hrvatske*, br. 43947/10, stavak 58., 27. studenoga 2012.; vidi i *Steck-Risch i drugi protiv Lihtenštajna*, br. 63151/00, stavak 39., 19. svibnja 2005.).

24. Ukratko, Sud smatra da je činjenica da je bliski srodnik kao što je suprug sutkinje koja je u žalbenoj fazi sudila u građanskom predmetu bio tako usko povezan profesionalnima vezama s protivnom strankom podnositelja zahtjeva u parničnom postupku kojem se prigovara mogla ugroziti nepristranost Županijskog suda u Puli i učiniti je podložnom sumnji.

25. Konačno, iako podnositelj zahtjeva nije bio u položaju tražiti izuzeće sutkinje M.T.S. prije donošenja presude žalbenog suda, ipak je bio u mogućnosti dovesti u pitanje nedostatak nepristranosti te sutkinje u svojoj žalbi Vrhovnom sudu, što je i učinio (usporedi gore citirani predmet *Ramljak*, stavak 33.). Međutim, iako su i Vrhovni sud i Ustavni sud bili ovlašteni ispraviti povredu kojoj se prigovara, nisu to učinili (vidi *Kyprianou protiv Cipra* [VV], br. 73797/01, stavak 134., ECHR 2005-XIII).

26. Prethodna razmatranja dostatna su Sudu da zaključi da sastav suda nije bio takav da jamči njegovu nepristranost i da nije ispunio konvencijski standard prema objektivnom testu.

27. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

28. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Šteta

29. Podnositelj zahtjeva potraživao je iznos od 10.000,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete.

30. Vlada je osporila to potraživanje.

31. Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 1.500,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

32. Podnositelj zahtjeva potraživao je i 15.000,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima, i troškove pravnog zastupanja pred ovim Sudom, a da nije naveo iznos.

33. Vlada je osporila ta potraživanja.

34. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je njihova visina razumna. Budući da podnositelj zahtjeva nije specificirao zahtjeve ni dostavio dokumente kojima ih potkrepljuje u odnosu na troškove i izdatke nastale u domaćem postupku ili postupku pred Sudom, kako je propisano pravilom 60. stavcima 2. i 3 Poslovnika Suda, Sud odbija njegove zahtjeve.

C. Zatezna kamata

35. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;

PRESUDA MALIĆ protiv HRVATSKE

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva na ime naknade nematerijalne štete, u roku od tri mjeseca, iznos od 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura), koji je potrebno preračunati u valutu tužene države po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja, uvećan za sve poreze koji bi se mogli obračunati;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 22. travnja 2021. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Attila Teplán
Vršitelj dužnosti zamjenika tajnika

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524